

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXX. De fidei formulis Sirmii expositis coram Imperatore Constantio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

διώκει πολλή κτ' μαγνητικής αεθύπεμπες
παρελκε τε εν τω σερμίου, αεθσμύων τα εν-
βησομύρα

A gentibus copiis adversus Magnentium
præmisit. Ipse interim Sirmij degens,
rerum eventum opperiebatur.

Κεφ. κβ΄.

Περί Φωτινῆ ἡ αἰρεσιάρχου

Τότε δὴ καὶ Φωτεινὸς ὁ τ' ἐκεῖ ἐκκλησίας
αεθρεσηκώς, τὸ παρδουρεθὲν αὐτῷ δόγμα
Φανερώτερον ἐξεδρύλλει διὸ ταραχῆς ἐκ-
τέτρε γηρομύνης, ὁ βασιλεὺς σωμόδον ἐπισκό-
πων ἐν τῷ σερμίου γηρόδου ἐκέλευσε σιωπή-
θων ἐν ἐκεῖ, τῶν μὲν ἀνατολικῶν μάρκου ὁ
δρεθόσιου, γεωργίου τε ὁ Ἀλεξανδρείας, ὃν οἱ
δρεθάνι(οἰ)τες ἐπεμύσαν, ἀποκινήσαντες γρη-
γορίου, ὡς μοι αεθρεθρον εἰρήνη, βασιλείου τε
ὁ ἐκβληθέντι μαρκέλλου τ' ἐν ἀγκύρα προσ-
εως ἐκκλησίας, παγκράτους πηλεσίε, Ἰσα-
λιανὸς ἡρακλείας τῆν ἡ δυλικῶν, ἑάλης με-
σῶν, ὁ ὁ αεθροβή(οἰ) τοῖς τότε ἀνθρώποις ὅσιος
ὁ τῆς ἐν ἰσπανία κερδρέθης ἐπισκοποῦ ἀκων
παρῶν ἔτοιμῶ τὴν ἰσπαλίαν σεργίε, καὶ νι-
γριανῆ, καθ' ὃν ἐκινετὸν διὰ τῆς ἐκ τῆν πολέ-
μων θορύβους, ἕδεις ὑπα(οἰ) τὰς σιωπῆς ὑ-
παλίεας ἐπέλεσε σιωληθόντες ἡ ἐν σερμίου,
καὶ τὸν Φωτεινὸν τὸ δόγμα σαβελλίε ἡ λῆδου
καὶ παύλε ἡ Ἰαμοσαλίε Φρεθνέντα Φωρά-
σαλίε, καθεῖλον ἐυθύς καὶ τέτο μὲν ὡς καλῶς
καὶ δικαίως γηρομύρον, πάντες ἐπήνεσαν καὶ τό-
τε καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἡ ἡμεινάλιε, ἔπεραξαν
ὁ πῆς ἡ πᾶσιν ἡν ἀελεσον

CAPUT XXIX.

De Photino hæresiarcha.

Tunc temporis etiam Photinus Ec-
clesiæ illius Antistes, dogma à se
excogitatum multò quàm antea mani-
festius prædicabat. Ex quo cum tumultus
esset obortus, Imperator synodum
Episcoporum in urbe Sirmio fieri iussit.
Conveniunt igitur illuc, ex Orientali-
bus quidem Marcus Arethusius, Geor-
gius Episcopus Alexandriæ, quem re-
moto Gregorio Ariani, sicut antea dixi-
mus, in locum illius substituerant: Ba-
siliius, qui pulso Marcello Ancyranæ
Ecclesiæ præsidebat: Pancratius Epi-
scopus Pelusii, & Hypatianus Heracliæ.
Ex Episcopis autem Occidentalibus
Valens Mursæ; & celeberrimi tunc
nominis Hosius, Cordubæ in Hispania
Episcopus, adfuit invitus. Hi post Con-
sultatù Sergij & Nigriniani, quo quidem
anno propter tumultus bellicos, nemo
solennem gessit Consulatum: Sirmij
congregati, cum Photinum dogma Sa-
bellij Lybici Paulique Samosatensis af-
ferere deprehendissent, statim eum de-
pouuerunt. Et hoc quidem tanquam
recte ac iure factum universi & tunc &
postea approbarunt. Sed qui illic re-
manserunt Episcopi, aliud quidpiam
egerunt, quod non perinde ab omnibus
probatum est.

Κεφ. λ΄.

Περί τῶν ἐν τῷ σερμίου ἐκτεθειῶν πίσεων, αεθροβή ἡ
βασιλέως κωνσταντία

Ὡς πῆς γδ καλαινὸς κοινῆς τῶν πάλαι ἀν-
D τοῖς αεθροβή τ' πίσεως δεδομύων, αὐθις ἐ-
τέρας πῆς τῆς πίσεως ἐνομοθέτην ἐκθέσεις
μίαν μὲν ἡν μάρκου ὁ ἀρεθόσιου ὑπηθροδου-
σεν ἐκλάδι γλώσση ἄλλας ἡ τῆ ῥωμαίων
Φωνῆ, σύμφωνον ὁκ ἡ χέσας ἔτε τὴν λέξιν,
ἔτε τὴν σιωπῆσιν, ἔτε αεθροβή ἰαντάς, ἔτε
μὲν πῆς τὴν ἐκκλησιῶν, ἡν ὁ δρεθόσιου ὑπη-
γόμεσε τὴν μὲν ἐν μίαν τῆν ῥωμαϊκῶν
ἐκθέσεων, τῆ ἰσπαδ μάρκου σιωπῆσιν συ-
ζέσας ἐν ταῦθα ἰσποτάξω τῶν ἡ δδου-
τέραν ἡν ὑσεθρον ἐν σερμίου ἀνέγνωσαν,

CAP. XXX.

De fidei formulis Sirmij expositis coram
Imperatore Constantio.

Quasi enim ea jam condemnarent
quæ prius ipsi de fide constitue-
rant, alias fidei formulas denuò pro-
mulgaverunt. Unam quam Marcus
Arethusius Græco sermone dictavit;
alias autem duas Latinâ linguâ con-
scriptas, quæ nec verbis nec composi-
tione inter se conveniunt, neque cum
Græca illa à Marco dictata. Porro ea-
rum quæ Latinè sunt editæ, alteram
quidem hoc loco ei subjungam quæ
à Marco perscripta est. Alteram
vero quæ Sirmij postea recitata est,

Q

suo loco referemus, ubi ea, quæ gesta sunt Arimini, à nobis exponuntur. Sciendum autem est, utramque earum in Græcum sermonem esse translata. Igitur expositio fidei quæ à Marco dictata est, sic habet. Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, Creatorem & conditorem omnium; ex quo omnis paternitas in cælo & in terris nominatur. Et in filium ejus unigenitum, Dominum nostrum Iesum Christum: qui ante omnia sæcula ex patre natus est, Deus ex Deo, lumen ex lumine: per quem facta sunt omnia quæ in cælis sunt & quæ in terra, visibilia & invisibilia. Qui & verbum est & sapientia: lux vera & vita. Qui in novissimis diebus propter nos homo factus est, natusque ex sancta Virgine crucifixus etiam & mortuus ac sepultus: qui surrexit ex mortuis tertia die, & ascendit in cælum sedetque ad dexteram patris: & in extrema sæculi clausula venturus est, ut judicet vivos ac mortuos, & unicuique reddat mercedem operum suorum. Cujus regnum perpetuum, nec unquam desitutum, in infinita permanet sæcula. Erit enim sedens ad dexteram patris, non solum in hoc sæculo verum etiam in futuro. Erit Spiritum Sanctum, id est Paracletum: quem pollicitus Apostolis suis Dominus, post ascensum in cælum misit, ut doceret illos & moneret omnia, per quem etiam sanctificantur animæ eorum qui in ipsum sincere crediderint. Eos autem qui dicunt Filium Dei ex iis quæ non erant, aut ex alia esse substantia, non autem ex Deo: & fuisse tempus aut sæculum cum non existeret, alienos à se censet sancta & Catholica Ecclesia. Iterum ergo dicimus: si quis patrem & filium duos dixerit Deos, anathema sit. Et si quis Christum Deum Dei-que Filium ante sæcula esse dicens, eundem non confiteatur in creatione omnium rerum patri ministrasse, anathema sit. Si quis ingenitum, aut partem ejus, ex Maria natum esse audeat dicere, anathema sit. Si quis secundum præscientiam ex Maria dicit filium esse, non autem ante sæcula ex patre natum apud Deum esse, & per eum facta fuisse omnia, anathema sit. Si quis substantiam Dei dilatarit aut

τῶ οικείῳ τάξωμεν τόπω, ὅτε τὰ ἐν δριμύνη
 χροῖῳ ἐπιθέμεθα ἰσέον δὲ, ὅτι ἀμφοτέ-
 ραι εἰς ἐλλάδα μετέβληθησαν γλώττων ἐστὶ τῆ
 ὑπὸ μάρκα ὑπαγορευθεῖσα τῆ πίστεως ἐκθε-
 σις ἥδε: Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν πατέρα παν-
 τοκράτορα, τὸν κτίστην καὶ ποιητὴν τῶν πάντων
 ὃς ἐπάσα πατρία ἐν ἕρμῳ καὶ ἐπὶ γῆς ὀνο-
 μαζεῖται: ἔστι εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν, τὸν Κύ-
 ριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν πρὸ πάντων τῶν
 αἰῶνων ἐκ πατρὸς γεννηθέντα, Θεὸν ἐκ Θεοῦ,
 Φῶς ἐκ Φωτός, δι' ὃ ἐγένετο τὰ πάντα, τὰ ἐν
 τοῖς ἕρανοῖς, ἔτα ὅπτι γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ
 ἀόρατα λόγον ὄντα ἐξ ὀφίας, καὶ Φῶς ἀληθινόν,
 ἐξ ὧν τὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς
 ἐνανθρωπήσαντα, ἐκ γεννηθέντα ἐκ τῆς ἀρχῆς
 παρθένου, καὶ σαρωθέντα καὶ δραπετῶντα καὶ τα-
 φέντα, καὶ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέ-
 ρα, καὶ ἀναληφθέντα εἰς ἕρανον, καὶ καθίσαντα
 ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ σω-
 τελεῖα τῶ αἰῶν. καὶ κενῶν ζωῆς καὶ νεκρῶν,
 καὶ δραπετῶν ἐκάστω καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν
 βασιλείᾳ ἀκατάπαυστου ἕσα διαμῆναι ἐν
 τῶ ἀπείρῳ αἰῶνι ἕσα γὰρ καὶ ζοῦμεν καὶ
 δεξιά τοῦ πατρὸς, ἕ μόνον ἐν τῶ αἰῶνι τῶ
 ἀλλὰ καὶ ἐν τῶ μέλλοντι καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ
 ἁγίου, τῶ ἐπιτόν ὁσάκλιτον ὅπερ ἐπαγγε-
 λήθη τοῖς ἀποστόλοις καὶ τῶν εἰς ἕρανον
 ἀνοδὸν ἀποστολῶν διδάξαι καὶ ὑπομνησθαι
 τῶ πάντα, ἐπεμψέν δι' οὗ καὶ ἀγάθου
 τῶν εὐκλειῶν εἰς αὐτὸν περὶ δικότων
 καὶ τῶ ἰερέως ὃς ἐκ ὄντων τῶ υἱὸν
 ὃς ἕτερας ὑποστάσεως, καὶ μὴ ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ὅπην χρόνον ἢ αἰῶν ὅτε ἐκλήθη, ἀλλοτέρας
 D δὲν ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία πάλιν
 ἐροῦμεν, εἴπῃ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν δύο
 γει Θεοῦ, ἀνάθεμα ἐστὶ καὶ εἴ τις λέγων
 τὸν Χριστόν πρὸ αἰῶνων υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὑπο-
 γηκότα τῶ πατρὶ εἰς τὴν τῶ ὄλων δημιουργίαν
 μὴ ὁμολογήσῃ, ἀνάθεμα ἐστὶ καὶ εἴ τις τῶ
 ἀγῆνητον, ἢ μερῶ αὐτῶ, ἐκ μαρίας λέγων
 γεννητῶς τοῦ μα, ἀνάθεμα ἐστὶ καὶ εἴ τις
 πρὸ γνωσῆν τὸν ἐκ μαρίας λέγων υἱὸν ἐ-
 ναι, καὶ μὴ πρὸ αἰῶνων ἐκ τοῦ πατρὸς
 γεννητῶν πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι, καὶ
 αὐτῶ γεννητῶς τὰ πάντα, ἀνάθεμα ἐστὶ
 εἴ τις τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ πλατύνειν,

συστέλλεσθαι Φάσκοι, ανάθεμα ἔσω εἴ τις πλα-
 τυνομήλω τὴν ἑσάν ἔθεσ τὸν ὕον λέσει ποιεῖν,
 ἢ τὸν πλατυσμὸν τῆς ἑσίας αὐτῆς ὕον ὀνομάζει,
 ανάθεμα ἔσω εἴ τις ἐνδιαθέτον ἢ παροφεικὸν
 λόγον λέγοι τὸν ὕον τῆς ἑσῆς, ανάθεμα ἔσω
 εἴ τις ἀνδρωπον μόνον λέγοι τὸν ὕον τὸν ἐκ
 μαρίας, ανάθεμα ἔσω εἴ τις Θεὸν καὶ ἀν-
 δρωπον τὸν ἐκ μαρίας λέγων, Θεὸν τὸν ἀ-
 γέννητον αὐτὸν νοεῖ, ανάθεμα ἔσω εἴ τις τὸ,
 ἐγὼ Θεὸς πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ αὐτὰ, καὶ
 πλὴν ἐμῶς οὐκ ἔστι Θεός, τὸ ἐπ' ἀναίρεσει εἰδῶ-
 λων καὶ τῶν μὴ ὄντων Θεῶν εἰρημύρον, ἐπ'
 ἀναίρεσει τῆς μονογενῆς πατρὸς τῶν αἰώνων
 Θεῆ ἰσθαίκαως ἐκλαμβάνοι, ανάθεμα ἔσω
 εἴ τις τὸ, ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο ἀκέων, τὸν λό-
 γον εἰς σάρκα μεταβεβλήσθαι νομίζοι, ἢ τροπὴν
 ὑπομεμενηκότα ἀνελήφεναι τὴν σάρκα, ἀνά-
 θεμα ἔσω εἴ τις τὸν μονογενῆ ὕον ἔθεσ ἑσαυ-
 ρωμύρον ἀκέων, φθορῶν ἢ παθῶν, ἢ τροπὴν, ἢ
 μείωσιν, ἢ ἀναίρεσιν ὑπομεμνηκέναι λέγοι,
 ανάθεμα ἔσω εἴ τις τὸ, ποιήσω μὲν ἀνδρωπον,
 μὴ τὸν πατέρα πατρὸς τὸν ὕον λέγειν, ἀλλὰ αὐ-
 τὸν πρὸς ἑαυτὸν λέσει τὸν Θεὸν εἰρηκέναι, ἀνά-
 θεμα ἔσω εἴ τις μὴ ὕον λέσει τῶν Ἀβραάμ ἐω-
 ρῶδ, ἀλλὰ τὸν ἀγγήνησον Θεὸν ἢ μέρος αὐτῆς,
 ανάθεμα ἔσω εἴ τις τῶν Ἰακώβ μὴ τὸν ὕον ὡς
 ἀνδρωπον πεπαλακέναι, ἀλλὰ τὸν ἀγγήνη-
 τον Θεὸν, ἢ μέρος αὐτῆς λέγοι, ανάθεμα ἔσω
 εἴ τις τὸ, ἔβρεξεν Κύριος πρὸς Κυρίαν, μὴ ἴπῃ
 τῆς πατρὸς καὶ ἑῷ ἐκλαμβάνοι, ἀλλ' αὐ-
 τὸν παρ' ἑαυτῆς λέγοι βεβρεχέναι, ἀνάθεμα
 ἔσω ἔβρεξεν γὰρ Κύριος ὁ ὕος, πρὸς Κυρίαν τῆς
 πατρὸς εἴ τις ἀκέων Κύριον τὸν πατέρα, καὶ
 τὸν ὕον Κύριον, καὶ Κύριον τὸν πατέρα καὶ τὸν
 ὕον εἴποι, καὶ Κύριος ὁ Κύριος λέγων δύο λέ-
 γοι Θεός, ἀνάθεμα ἔσω εἴ τις συντάσσομεν
 τὸν ὕον τῶν πατρῶν, ἀλλ' ὑπολέγαμύρον τῶν πα-
 τρῶν ἔτε γὰρ καθήλθεν εἰς σῶμα ἀνὴρ βελῆς ἔ-
 πατρὸς εἴ τις ἔβρεξεν ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ πρὸς
 κυρίαν ἀθεντῆνος, δηλαδὴ ἔπατρὸς ἔτε κά-
 θῃ ὁ δεξιῶν ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ' ἀκείνῃ πα-
 τρὸς λέγοι, καθὲν ἐκ δεξιῶν μου, ἀνάθε-
 μα ἔσω εἴ τις τὸν πατέρα καὶ τὸν ὕον καὶ τὸ ἅ-
 γιον πνεῦμα, ἐν πρὸς ὄσωπον λέγοι, ἀνάθεμα ἔ-
 σω εἴ τις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς ἀκλήθον λέ-
 γων, τὸν ἀγγήνησον λέγοι Θεὸν, ἀνάθεμα ἔσω

A contrahi dicat, anathema sit. Si quis dilatam substantiam Dei filium facere dicat, aut dilatationem substantiae ejus nominet filium, anathema sit. Si quis internum aut prolativum verbum dixerit Dei filium, anathema sit. Si quis filium ex Maria natum, hominem tantum esse dicat, anathema sit. Si quis Deum & hominem ex Maria natum esse dicens, ingentum ipsum intelligat, anathema sit. Si quis illud quod scriptum est; ego Deus primus, & ego postea, nec est alius Deus prater me; quod quidem dictum est ad simulacrum & falsorum numinum everfionem, Judaico more intelligat, quasi dictum sit ad subverfionem unigeniti filii Dei qui est ante saecula, anathema sit. Si quis audiens haec verba: verbum carotum esse existimet, aut conversionem aliquam patiendo assumpsisse carnem, anathema sit. Si quis unigenitum filium Dei audiens esse crucifixum, divinitatem ejus corruptioni aut passioni aut mutationi obnoxiam fuisse dicat, & diminutionem aliquam vel interitum sustinuisse, anathema sit. Si quis illud: faciamus hominem, non patrem dixisse ad filium, sed ad semetipsum locutum esse Deum asserit, anathema sit. Si quis non filium Abrahamo visum esse dicat, sed ingentum Deum aut partem ejus, anathema sit. Si quis non filium tanquam hominem cum Iacobo collatum esse dicat, sed ingentum Deum aut partem illius, anathema sit. Si quis illud: pluit Dominus à Domino, non de patre ac filio intelligat, sed ipsum à semetipso pluuisse dicat, anathema sit. Pluit enim Dominus filius à Domino patre. Si quis audiens Dominum patrem & Dominum filium, aut Dominum patrem & filium, aut Dominus ex Domino dicens, duos dixerit Deos, anathema sit. Non enim filium exequamus patri, sed subiectum illi esse intelligimus. Neque enim sine voluntate patris descendit Sodomam, neque pluit à semetipso, sed à Domino, hoc est à patre, penes quem est auctoritas. Nec sedet in dextera patris à semetipso; sed patrem audit dicentem, sede à dextris meis. Si quis Patrem, Filium & Spiritum sanctum unam personam esse dicat, anathema sit. Si quis Spiritum sanctum Paracletum dicens, ingentum Deum dixerit, anathema sit.

Si quis non alium quam filium dicat esse A
 paracletum, sicut ipse filius nos do-
 cuit, cum diceret: alium paracletum
 mittit vobis Pater quem ego rogabo,
 anathema fit. Si quis spiritum partem
 patris & filii esse dixerit, anathema fit.
 Si quis Patrem & Filium & Spiritum san-
 ctum tres dixerit Deos, anathema fit.
 Si quis filium Dei voluntate patris tan-
 quam unam ex creaturis extitisse dicat,
 anathema fit. Si quis filium non vol-
 lente patre genitum esse dicat anathe-
 ma fit. Non enim coactus pater, vel
 naturali necessitate ductus, cum nollet
 genuit filium: sed simul ac voluit, si-
 ne tempore & sine passione ex se geni-
 tum illum ostendit. Si quis filium in-
 genitum & principij expertem dixerit,
 tanquam duo ingenita & duo principij
 expertia dicens, ac duos faciens De-
 os, anathema fit. Caput enim & prin-
 cipium omnium est filius. Caput au-
 tem Christi Deus. Ita enim ad u-
 num qui est sine principio, omnium
 principium, universa referimus. Pre-
 terea Christianæ religionis sententiam
 accurate exponentes dicimus: si quis
 Christum Iesum negat ante omnia sæ-
 cula fuisse filium Dei, & ministrasse
 patri ad omnium rerum creationem:
 sed ab eo solum tempore quo natus est
 ex Maria, filium & Christum eum ap-
 pellatum esse dicit, & initium tunc
 accepisse Deitatis, anathema fit.

*Alia fides Latino sermone Sirmij edita &
 in Græcum translata.*

Cum nonnulla de fide putaretur esse
 disceptatio, diligenter apud Sirmium
 tractata sunt & discussa, presentibus
 sanctissimis fratribus & Coëpiscopis
 nostris, Valente, Ursacio & Germinio
 & cæteris. Unum constat Deum esse
 omnipotentem patrem, sicut per uni-
 versum orbem creditur, & unicum
 filium ejus Iesum Christum Domi-
 num, Salvatorem nostrum, ex ipso
 ante sæcula genitum. Duos autem
 Deos nec posse nec debere prædicari,
 quia ipse Dominus dixit: ibo ad pa-
 trem meum & patrem vestrum, Deum
 meum & Deum vestrum. Ideo omni-
 um Deus unus est, sicut Aposto-
 lus docuit: an Iudæorum Deus tantum?
 nonne & gentium, immo & gentium.
 Quoniam quidem unus Deus, qui justi-
 ficat circumcisionem ex fide, & præpu-
 tium per fidem. Sed & cætera conven-

εἶπε ὡς ἐδίδαξεν ἡμᾶς, μὴ ἄλλον λέγει τὸ
 πατέρα τὸν υἱὸν εἶρηκε γὰρ, ἄλλον πα-
 τερὰ κλητὸν πέμψει ὑμῖν ὁ πατὴρ ὃν ἐγὼ ἐρωτή-
 σω, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε τὸ πνεῦμα μέρες λέ-
 γοι ἔπατος κ' ἔυϊα, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε τὸν
 πατέρα κ' τὸν υἱὸν κ' τὸ ἅγιον πνεῦμα τρεῖς λέ-
 γοι Θεοὺς, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε βεβλήσει τὸ
 Θεῶ, ὡς ἐν τῷ κλισμάτων γεγονέναι λέγει τὸν
 υἱὸν ἔπατος, ἀνάθεμα ἐστὼ εἶπε μὴ θελήσω-
 τος ἔπατος γεγενῆσθαι τὸν υἱὸν λέγοι, ἀνάθε-
 μα ἐστὼ κ' γὰρ βιασθεὶς ὁ πατὴρ ὑπὸ ἀνάγκης
 φυσικῆς, ἀυθις ὡς ἐκίθηλεν ἐγγήνησε τὸν υἱὸν
 ἀλλ' ἅμα τὴν ἐβελήθη καὶ ἀχρότως ἔπατος
 ἔξ' αὐτῆς αὐτὴν γέννησας ἀπέδεδεξεν, ἀνάθεμα
 ἐστὼ εἶπε ἀγγήνητον κ' ἀναρχὸν λόγοι τὸν υἱὸν,
 ὡς δύο ἀναρχα κ' δύο ἀγγήνητα λέγων, ἔπατος
 ποιῶν Θεοὺς, ἀνάθεμα ἐστὼ κεφαλὴ γὰρ ἐστὶ
 δεχθὴ πάντων ὁ υἱὸς κεφαλὴ δ' ἐστὶ ἔπατος
 Θεός· ἔπατος μίαν ἀναρχὸν τῷ ὅλων δε-
 χθὴ δι' υἱὸς εὐσεβῶς τὰ πάντα ἀνάγομεν καὶ
 πάλιν ἐν διακελεύσεσι ἔπατος χριστιανισμὸς τὴν ἐ-
 νοίαν, λέγομεν ὅτι ἔπατος ἔπατος ἔπατος ἔπατος
 Θεῶ πατρῶν ὄντα, ἔπατος γὰρ τὰ πα-
 τὴρ εἶπε τὴν τῷ ὅλων δημιουργίαν μὴ λέγει, ἀλλ'
 ἔπατος ἐγγήνηθη ἐκ μαρίας, ἐκ τῆς κ' υἱὸν κ' ἔπατος
 ἔπατος κελῆσθαι, κ' δεχθὴν εἰληφέναι ἔπατος Θεὸς ἐπὶ
 ἀνάθεμα ἐστὼ ὡς ὁ ἔπατος ἔπατος·
 Πίσις ἐκτεθεῖσα ἐτέρας ἐν σιερμῷ ῥωμαίσι,
 κ' ἐρμῶ δθεῖσα

Ἐπειδὴ περὶ πῶσως ἐδοξε ἵνα διάσκεψιν γε-
 γνησθαι, πάντα ἀσφαλῶς ἐζητήθη καὶ δι-
 ρασθῆναι ἐν τῷ σιερμῷ ἐπὶ παρουσία ἐπατος
 τῶ καὶ ἐρσάκις καὶ γεγεμῆσι καὶ τῷ ἔπατος
 πῶν σιωῆσθαι, ἔπατος Θεὸν εἶναι πατέρα πα-
 τερῶν, καθὼς ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμενῇ
 καὶ ἀγγελῶ κ' ἔπατος μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν ἔπατος
 ἔπατος, τὸν Κύριον καὶ Θεὸν, καὶ σωτήρα
 ἡμῶν, ἔπατος πατρῶν γέννηθέντα· δύο
 Θεοὺς μὴ χεῖναι λέγειν, ἐπειδὴ καὶ αὐτοῦ
 Κύριου εἶρηκεν, πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα
 καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν με καὶ Θεὸν
 ὑμῶν· διὰ τὸ καὶ πάντων Θεὸς ἐστὶ, καθὼς
 καὶ ὁ ἀπόστολος ἐδίδαξεν, ἢ ἰεραίων ὁ Θεὸς
 μόνον, ἐκ τῶ καὶ ἐθνῶν; καὶ καὶ ἐθνῶν ἐπὶ
 πρὸς Θεός, ὃς δικαιώσει πᾶσι τοῖς ἐπα-
 τῶ καὶ τὰ μὴ λοιπὰ πάντα συμφωνῶν

καὶ ἐδὲμίαν ἀμφιβολίαν ἔχει· ἐπεὶ ὁ πολλὰς
 τινὰς καὶ ἐπὶ τῇ λεγομένης ῥωμαϊστὶ μὴν σε-
 βεστανίας, ἐλλωιστὶ ὅτι λεγομένης εὐσίας, τελέσειν
 ἡ ἀκελεύεσθαι γινώσκῃ τὸ ὁμοίσιον, ἢ τοὶ λε-
 γόμενον ὁμοίσιον, ἔχει τινὰ τέτων παντε-
 λῶς μνήμην γρη῏ς, ἔδὲ τῶν τέτων ὁμοίσιον
 δαιτῆ ἐκκλησίᾳ, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ
 διὰ τὸν τὸν λογισμὸν, ὅτι ὁ τῶν θεῶν γρα-
 φαῖς ἔχει γέγραπῃ ὅτι τέτων, καὶ ὅτι ταῦτα ὑ-
 πὲρ τὴν τῶν ἀνθρώπων γινώσκῃ τὸν ἀνθρώπινον
 νῦν ἐστὶν καὶ ὅτι ἔδὲ δυνά τῆν γρη῏ν τῶν ὑἱῶν
 διηγήσατο, καθὼς γέγραπῃ, τὴν ὁμοίσιον αὐ-
 τῆς τῆς διηγήσεως; μόνον γὰρ εἶδέναι τὸν πατέρα
 φανερόν ἐστι, πῶς τὸν υἱὸν ἐγέννησε· ἔδὲ πάλιν τὸν
 υἱὸν, πῶς αὐτὸς γεννήσῃ διὰ τὸν πατέρα· ἔδὲ
 νῦν ὁ ἀμφιβολίαν ἐστὶ, μείζονα εἶναι τὸν πατέρα
 ἢ τὸν υἱὸν καὶ ἀξία ἔχει θεότητι, καὶ αὐτὰ τὸ ὄνομα ἡ
 πατέρα μείζονα εἶναι δια μαρτυρησῶν αὐ-
 τῶν τῶν ὑἱῶν, ὅ ἐμὲ πέμψας πάλιν μείζονα με-
 ἐστὶ ἔδὲ τὸ καθολικὸν εἶναι ἔδὲ εἰς ἀγνοεῖ, δύο
 πρὸς ὅσα εἶναι πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸν μὴν πατέ-
 ρα, μείζονα τὸν υἱὸν ὑποθέσῃ μὴ μόνον πάν-
 των ὧν αὐτὰ ὁ πατὴρ ὑπέταξεν τὸν υἱὸν πατέρα
 δὲ γρη῏ν μὴ ἔχειν, καὶ ἀόρατον εἶναι καὶ ἀθάνατον
 εἶναι, καὶ ἀπαθῆ εἶναι τὸν υἱὸν, γεννησῶν ἐκ
 τῶν πατέρων, Θεὸν ἐκ Θεῶν, Φῶς ἐκ Φωτός, καὶ τῶν
 τε τῶν γρη῏ν, καθὼς περὶ τῆς, μηδένα γι-
 νῶσκειν, εἰ μὴ μόνον τὸν πατέρα αὐτὸν ὅ τὸν
 υἱὸν τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν, σάρκα ἢ τοὶ σῶ-
 μα, τελέσειν ἀνθρώπον, εἰληφέναι, καθάπερ καὶ
 ὁ ἄγγελος ἐνηγγελίσασθαι καθὼς ὁ καὶ πᾶσαι
 αἱ γραφαὶ διδάσκουσι, καὶ μάλιστα αὐτὸς ὁ
 ἀποστόλος, ὁ διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν, ἀνθρώ-
 πον ἀνέλαβεν ὁ Χριστὸς διὰ τῆς παρ-
 θένης, δι' ἧς πέποιθεν τὸ κεφάλαιον πάσης
 τῆς πίστεως καὶ ἡ βεβαιότης ἐστὶν, ἵνα τελεῖς αἰεὶ
 φυλάτῃ, καθὼς ἀνεγνώμεν ἐν τῷ εὐαγγελί-
 ῳ· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ
 ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῶ πα-
 τρός, ἔδὲ τῶ υἱῶν, καὶ τῶ ἁγίου πνεύματος· ἀκρί-
 ραι· ὅτι τῶ τῶ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῆς τριᾶδος·
 ὁ ὁ τῶ τῶ τῶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον δι' ὑἱῶν
 ἀποσταλῆν, ἢ τῶ καὶ τὴν ἐπαγγελίαν, ἵνα τὰς ἀποστόλους, καὶ πάντας τὰς πιστεύοντας
 ἀγάσῃ καὶ ἀναδείξῃ· Τέτοις τὸν φωτεινόν, καὶ μὴ καθαίρεσιν συνθέσῃ καὶ συνπο-
 γράφῃ συμπεῖθειν ἐπειρῶντο, ἐπαγγελιάμενοι ἀποδώσειν αὐτῶ τῶ ἐπισκοπῶν

tunt, nec ullam habere poterunt dis-
 crepantiam. Quod vero quosdam haud
 multos movebat de substantia, quæ
 Græcè εὐσία appellatur; id est, ut expres-
 sius intelligatur, homouision quod di-
 citur, aut homoeusion, nullam omnino
 fieri oportere mentionem; nec quen-
 quam prædicare, ea de causa & ratione,
 quòd nec in divinis scripturis contineat-
 tur, & quòd super hominis scientiam
 fit, nec quisquam possit filii nativita-
 tem enarrare: de quo scriptum est;
 generationem eius quis enarrabit? scire
 autem manifestum est solum patrem,
 quomodo genuerit filium suum, & fili-
 um quomodo genitus sit à patre. Nul-
 la ambiguitas est, maiorem esse patrem.
 Nulli potest dubium esse, patrem ho-
 nore, dignitate, claritate, majestate, &
 ipso nomine patris, maiorem esse, filio
 testante: qui me misit major me est. Et
 hoc Catholicum esse nemo ignorat, du-
 as personas esse patris & filii; maiorem
 patrem: filium subjectum, cum omni-
 bus his quæ ipsi pater subjecit. Patrem
 initium non habere, invisibilem esse,
 immortalem esse, impassibilem esse.
 Filium autem natum esse ex
 Patre, Deum ex Deo, lumen
 ex lumine. Cujus filii generationem,
 ut ante dictum est, neminem scire nisi
 patrem suum. Ipsum autem filium
 Dei, Dominum & Deum nostrum,
 sicut legitur, carnem vel corpus, id est
 hominem, suscepisse ex utero Virginis
 Mariæ, sicut Angelus prædicavit. Ut
 autem scripturæ omnes docent, & præ-
 cipue ipse magister gentium Apostolus,
 hominem suscepisse de Maria Virgine,
 per quem compassus est. Illa autem
 clavis totius fidei, & illa confirmatio,
 quod Trinitas semper servanda est, sic-
 ut legimus in evangelio, ite & baptiza-
 te omnes gentes in nomine Patris & Fi-
 lij & Spiritus sancti. Integer & perfectus
 numerus Trinitatis est. Paracletus au-
 tem Spiritus per Filium est, qui missus
 venit juxta promissum, ut Apostolos &
 omnes credentes instrueret, doceret,
 sanctificaret. His ut consentiret Photi-
 nus ac subscriberet, etiâ post depositio-
 nem ei persuadere conabantur: suum illi
 Episcopatum se reddituros polliciti

dummodo ad sanam mentem revertsus, A dogma quidem à se excogitatum damnaret, ipsorum autem fidei consentiret. At ille oblatam sibi conditionem aspernatus, eos ad disputationem provocavit. Igitur constituto ad eam rem die, ex ipsius quoque Imperatoris sententia, conveniunt tum Episcopi qui illic aderant, tum Senatorij Ordinis haud pauci, quos Imperator disputationi interesse præceperat. Coram illis Basilius, Ancyranæ tum Ecclesiæ præsul, in certamen descendit cum Photino, notariis verba eorum excipientibus. Certatum est utrinque maximâ contentione verborum atque rationum, victus tamen Photinus & condemnatus est. Qui postmodum in exilio vitam agens, librum Græco & Latino sermone scripsit, quippe qui ne Latinè quidem esset ignarus. Scripsit porro adversus omnes hæreses, suum ipsius dogma tantummodo proponens. Ac de Photino quidem hæc dicta sufficiant. Sciendum autem est, Episcopis qui Sirmii convenerant, Latinam illam fidei formulam abs se editam, postea displicuisse. Vifa enim illis est, multa complecti inter se pugnantia. Quocirca operam dederunt, ut eam ab illis qui descriperant reciperent. Sed quoniam multi eam occultabant, Imperator edicto præcepit, ut exemplaria ejus omnia conquirerentur, poenam interminatus si quis eam occultasse deprehenderetur. Verùm semel editam nullæ minæ abolere potuerunt, quippe quæ in multorum manus jam pervenisset. Sed de his hæc tenent.

εάν ἐκ μετάνοίας ἀναθεμάσῃ μὲν τὸ παθευθέν ἀπὸ δόγμα, σωθήσεται ἢ τῆ αὐτῶν γνώμῃ ὁ ἢ, τῷ μὲν πρότασιν ὅτι ἐδέξατο παρκαλεῖτο ἢ αὐτὰς εἰς διάλεξιν ὁρίσασθαι ἢ ἡμέρας, γνώμῃ καὶ τῆ βασιλεως, σωθήσονται οἵτε παρόντες ἑπισκοποι, καὶ τῶ συγκλητικῶν ὅτι ὀλίγοι, ἕως ἐκέλευσε παρῆναι τῆ διαλέξει ὁ βασιλεὺς ἐφ' ὧν ἀντικατέστη τῷ Φωτεινῷ βασιλεὺς ὁ τῆς ἐν ἀγκύρας τότε παρῆναι ἐκκλησίας, ὁ ἐξυγράφων τὰς φωνὰς αὐτῶν γραφῶν μάλιστα ἢ μάχη μετὰ τῷ παρ' ἐκάλεσε λόγων ἐγγράφων ἐν οἷς ὁ Φωτεινὸς ἠτήθει, καλεκρίθη ἐν φυγῇ τε διάγων ἔλοιπε, λόγων σωθέντων ἀμφοτέρωθεν γλώσσαις, ὡς μὴ ἢ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἢ ἁμοιῶν. ἔγραφε ἢ καὶ πασῶν αἰρέσεων, τὸ οἰκίον μόνον δόγμα παρκαλεῖτο μὲν. καὶ μὲν ἐν Φωτεινῷ τοσαῦτα εἰρηδῶ ἴσῃον μὲν τοῖς ὅποις ἐν σιμμίῳ σωθέντες ἐπισκοποι, μετέγνωσαν ἐπὶ τῆ Ῥωμαϊκῆ τῆς πίστεως ἐκδόσει πολλά γὰρ μὲν τῷ ἐκδόσιν ἐπιβία ἔχον αὐτοῖς καλεφαινετο διὸ παρὰ τὴν ἐτίθειτο παρὰ τῷ ἐξυγράφων ἀναλαμβάνει αὐτῷ ἐπειδὴ ἢ πολλῶν ἀπέκρυπτον, ὁ βασιλεὺς διατάγμασιν ἐκέλευσε ἢ τῆ ἐκδόσιν, τιμωρίαν ἀπειλάσας εἰς τὴν Φωτεινῷ κρύπτειν αὐτῷ ἀλλ' ἐπὶ ἀπάσαι τὴν ἀπαξ ἐκδοθεῖσαν ἀφανισα δὲ δὴ τῷ, τὰ φθάσαι εἰς πλείονας ἐμπίσειν τοσαῦτα μὲν πρὶ τὰ τετελελεύθω

C A P. XXXI.

De Hosio Cordubensi Episcopo.

Q Uoniam vero de Hosio Hispano supra retulimus, eum illuc invitum accessisse, pauca etiam de illo dicenda sunt. Hic siquidem per insidias Arianorum paulo ante in exilium pulsus fuerat. Tunc vero studio atque impulsu eorum qui Sirmium convenerant, Imperator illuc eum evocavit: Volens ut vel sponte, vel coactus cum Episcopis qui aderant consentiret. Hoc enim factum, illorum fidei maximum testimonium videbatur accedere. Hanc igitur ob causam necessitate compulsus,

Κεφ. λα'.

Περὶ ὁσίου ἑκδορῆος ἐπισκόπου

Ε Πειδὴ ἢ πρὶ ὁσίου ἑκδορῆος ἐμνήσθη ὡς ἀκρίτως παρῆναι πεποιθὲς μετὰ βασιλεως καὶ πρὶ τὰ τετελεθῆναι μικρὸν γὰρ ἐμπροσθεν ὅτι ἐκ συσκευῆς τῶν ἀρσανιζῶν εἰς ἐξορίαν ἀπέσταλτο τότε ἢ παρὰ τῶν ἐν τῷ σιμμίῳ σωθέντων ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μετέπεμψε ἰο, βελόμυρος ἢ πειθοῖ, ἢ ἀνάγκῃ τοῖς παρῆσιν ὁμοφωνῆσαι τὰ τε γὰρ χρομύρα, μετὰ τὴν ἐδόκει μαρτύριον ὑπάρχον τῶ ἐκείνων πίστεως διὰ τὰ ταῦτα ἐν, ὡς ἔφην, ὅτι ἀνάγκη